

“Un divorci és més colpidor si l'explica un nen de sis anys”

Gemma Lienas (Barcelona, 1951), autora de llibres juvenils de gran èxit, ha publicat a Planeta *El final del joc*, premi Ramon Llull 2003, la història d'un divorci vist des dels ulls d'un nen de sis anys.

—Vau plantejar la novel·la com un llibre juvenil més?

—No, com una novel·la d'adults.

—El narrador, però, té sis anys.

—Sí.

—I pot semblar, pel to, per les reaccions, que el relat té molt de novel·la juvenil.

—Les novel·les que vaig repassar quan tenia clar que la història seria vista pels ulls d'un nen eren d'adults, en concret de Henry James i Miguel Delibes i un conte, “Redacció”, de Quim Monzó, del recull *Olivetti*. Els ulls del nen veuen i no entenen, i el lector ha d'interpretar el que veu el nen i entendre el que ell no pot entendre, com algunes expressions adultes de doble sentit que escolta.

—El vostre divorci és típic, representatiu, o peculiar?

—És un divorci... no sé si molt representatiu, però sí bastant representatiu. Em vaig documentar molt i les actituds, els comportaments i el que s'hi diu, responen, penso, a una generalitat, tot i que hi ha alguns detalls argumentals que no tenen perquè ser comuns a la majoria dels divorcis.

—El nen és el testimoni o protagonista una evolució que el lector segueix?

—El nen evoluciona i queda afectat pel divorci. A través del que diu podem veure com evoluciona. Aquestes dues línies paral·leles, el que veu i el

Gemma Lienas publica *El final del joc*, premi Ramon Llull 2003, a Planeta.

possible trauma, em permet jugar amb dues tensions narratives que no es resolen fins al final. I a més, el lector sap què passa a la casa del pare i a la de la mare. Té més informació que els pares.

—Finalment, en què consisteix aquest joc, o com es resol?

—Amb la pèrdua de la innocència. La novel·la pivota en la dificultat de distingir entre ficció i realitat. El nen juga amb màquines de jocs electrònics i això li retarda la comprensió de la realitat, contribueix a exacerbar la seva dificultat a separar realitat i ficció. Quan veu en directe l'atac a les Torres Bessones de Nova York, es pensa que veu una pel·lícula de guerra.

—Per què sis anys i no cinc o set?

—Si el nen té sis anys és perquè en aquesta edat encara és molt difícil distingir entre realitat i ficció. Als set, ja no ho és tant. Set anys és l'edat de la raó. I no en podia tenir cinc o menys perquè patiria moltes més dificultats de raonament.

—Per tant, heu de concentrar el cas dels pares en tan sols un any.

—I això va ser realment un problema. Casar el drama dels adults, la psicologia dels adults, amb aquest espai del temps, sí, va ser un maldecap important.

—Us agrada treballar amb veus ingènues?

—Molt. És més colpidor un drama explicat per un nen, perquè així el relat no és gaire literari. Ja sé que convertir l'aparent relat d'un nen de sis anys en una novel·la és una convenció literària i que la sintaxi no és la d'un nen de sis anys, però sí gran part del lèxic, les exclamacions, les metàfores. No és la veu d'un nen de sis anys, però ho sembla.

—El fet d'explicar la història des del punt de vista de, diguem-ne, la víctima innocent del divorci, el fill, no comporta una crítica implícita del divorci?

—No. No ho comporta. Com que crec en la parella, crec en el divorci. El que sí que hi ha és una crítica a la manera de tenir fills, perquè hi ha matrimonis que en tenen com el darrer bé de consum. Uns mestres de llar d'infants m'han dit que hi ha nens que vénen amb la clau penjada perquè quan tornen a casa no hi ha els pares. En aquest punt sí que hi ha crítica social; en el del divorci, no.

Lluís Bonada